

توجیه والدین پایه‌ی اول ابتدایی
استان مازندران

در کارگاه تحول

قاسم مهدوی

اشاره

سند تحول و کارگاه آموزشی والدین

به استناد راهکارهای ۱۴/۲ و ۴/۴ سند تحول بنیادین، در اولین گام، با تصویب مصوبه‌ای با عنوان «اجرای کارگاه آموزشی والدین پایه‌ی اول ابتدایی» در شورای معاونان اداره‌ی کل آموزش و پرورش مازندران، شورای راهبری این برنامه تشکیل شد تا هدایت و راهبری برنامه‌های اجرایی، آموزش‌ها و تهیه و تولید محتوا را بر عهده بگیرد. در امتداد آن نیز کمیته‌ها و کارگروه‌هایی در سطح استان تا شهرستان/ منطقه و پایگاه‌ها، مسئولیت اجرای این برنامه را عهده‌دار شدند.

در راستای عملیاتی کردن مفاد سند تحول بنیادین و به استناد راهکارهای ذکر شده در آن، برای هم‌گرایی بین انتظارات والدین با اهداف تعلیم و تربیت و برقراری حلقه‌ای علمی-ارتباطی در انتقال نیازهای آموزشی و تربیتی بین والدین و مدرسه و تحقق آموزش و پرورش، معاونت آموزش ابتدایی، برای والدین ورودی پایه‌ی اول سال تحصیلی ۹۴-۹۵ شورای راهبردی کارگاه آموزشی یکروزه‌ای تشکیل داده است. این شورا به هدایت و رهبری برنامه‌های اجرایی، آموزش و تهیه و تولید محتوا پرداخته است. کارگروه‌های کمیته‌ی اجرایی، تولید محتوای آموزشی و کمیته‌ی نظارت و ارزیابی زیر نظر شورای راهبری استان مشغول فعالیت شدند. این طرح به‌عنوان طرح ضروری برای اجرا در دوره‌ی ابتدایی، از سوی وزارت متبوع به سراسر استان‌ها معرفی شد و به‌عنوان یکی از موضوعات مغفول عنوان شد که این استان پیشگام اجرای آن بوده است. این طرح بنا به دلایل و چالش‌های زیر در دستور کار قرار گرفته بود:

- نبود هم‌سویی و هم‌گرایی بین انتظارات والدین با اهداف نظام تعلیم و تربیت

امروزه ما شاهد تحولات جوامع انسانی در ابعاد گوناگون هستیم که باعث شده است گاه فرزندان ما متفاوت از تصمیم و اراده‌ی ما تربیت شوند. گویا سازوکار تکاملی جوامع انسانی در ابعاد ذهنی، اجتماعی، اخلاقی، سیاسی، تکنولوژی و غیره به‌سوی تضعیف نقش اولیا به پیش می‌رود و این می‌تواند هشداردهنده باشد.

به همین دلیل، آموزش هدفمند و برنامه‌ریزی شده‌ی اولیا برای شناخت بهتر فرزندان، از نظر روان‌شناسی تحولی و تعامل مؤثر و مفید مدرسه با وی، در جهت ارتقای پیشرفت تحصیلی و تربیتی، ضروری می‌نماید. در پی وجود چنین واقعیت‌ها و مسائل بسیار دیگری است که ما باید آموزش خانواده را جدی بگیریم و آن را از لحاظ کمی و کیفی گسترش بدهیم تا بتوانیم اولیای آگاه و کارآمد در تربیت فرزندان جامعه‌ی اسلامی داشته باشیم.

اگر کسب این تجربه‌ها در راستای اهداف و برنامه‌های نظام تعلیم و تربیت باشد، می‌تواند در ایجاد همدلی و هم‌زبانی بین آنچه آموزگار فرزندان این خانواده مطالبه می‌کند با آنچه والدین به دنبال آن هستند مؤثر باشد. در این صورت، خروجی نظام تعلیم و تربیت آن چیزی خواهد شد که سند تحول بنیادین آموزش و پرورش به آن اشاره دارد.

۹۴/۳/۲۰ تا ۹۴/۶/۲۰ برای کلیه افراد

جامعه‌ای هدف (اولیای پایه‌ی اول ورودی مهر ۹۴) کلاس‌هایی تشکیل داد. در این راستا از مدرسان آموزش خانواده که با اهداف دوره‌ی ابتدایی آگاهی کافی داشته‌اند، در مبحث اول و از مدرسان و معلمان توانمند شهرستان‌ها و مناطق در دوره‌ی ابتدایی در مبحث دوم استفاده شد. زمان کلاس کارگاهی برای هر نفر از جامعه‌ی هدف چهار ساعت پیش‌بینی شده بود که به هر سرفصل دو ساعت اختصاص یافت.

• لازم به ذکر است، مدیران محترم پایگاه‌ها در پایان برگزاری کلاس یک‌روزه‌ی آموزش والدین پایه‌ی اول، به والدین شرکت‌کننده گواهی حضور در کارگاه آموزش والدین پایه‌ی اول دادند که به‌عنوان یکی از مدارک ثبت‌نامی در پرونده‌ی تحصیلی دانش‌آموزان نگهداری و بایگانی شد. لزوم حضور والدین در این کارگاه‌ها در شیوه‌نامه‌ی ثبت‌نام دانش‌آموزان سال تحصیلی ۹۵ - ۹۴ استان نیز قید شده بود.

جامعه‌ی هدف: کلیه‌ی والدین پایه‌ی اول ورودی مهر ۹۴، به تعداد ۴۳۵۰۵ نفر

کمیته‌ی اجرایی این برنامه، در جهت غنابخشی به فرایندهای اجرایی کارگاه‌ها، تهیه و تولید محتوای آموزشی را نیز در دستور کار داشت. در این راستا، محتوای آموزشی با عنوان «خشت اول»، ویژه‌ی آموزش والدین دانش‌آموزان پایه‌ی اول (تابستان ۹۴) تهیه و تولید شد و به تمامی والدین شرکت‌کننده داده شد.

بررسی‌ها نشان از آن داشت که چنانچه والدین، به‌عنوان یکی از عناصر مؤثر در نظام تعلیم و تربیت، از اهداف و برنامه‌های این نظام آگاهی داشته باشند، می‌توانند مؤثرتر نقش ایفا کنند و این موضوع، تناقضات در رفتارها و مسائل آموزشی بین والدین و عوامل مدرسه جلوگیری می‌کند.

پی‌نوشت‌ها

۱. تدوین اصول راهنما و پودمان‌های آموزشی برای تبیین نقش مدرسه، رسانه و خانواده در تأمین پیش‌نیازهای ورود کودک به مدرسه و ایجاد سازوکارهای لازم برای هماهنگی و هم‌سویی آن‌ها با هم و با اهداف نظام تعلیم و تربیت رسمی و عمومی.
۲. افزایش میزان مشارکت خانواده‌ها در فعالیت‌های آموزشی و تربیتی مدرسه، برگزاری دوره‌های آموزشی اثربخش، ارائه‌ی خدمات مشاوره‌ای به خانواده‌های آسیب‌پذیر و آسیب‌زا برای هم‌سوزی اهداف و روش‌های تربیتی خانواده و مدرسه.

• آگاهی کم والدین با رویکردها و اهداف کتاب‌های جدیدالتألیف

• ضعف اجرای برنامه‌ی آموزش خانواده در تحقق جهت‌دهی برای مرتفع کردن نیازهای آموزشی

• نبود حلقه‌های علمی - ارتباطی برای تسهیل در انتقال نیازهای اولیه‌ی آموزشی و تربیتی

• نبود الگوی کاربست شهرستانی / منطقه‌ای برای حل مشکل بی‌توجهی والدین به آموزش

• نبود سازوکار مشخص و مدون برای به‌روزرسانی دانش‌ها و مهارت‌های والدین

• معاونت آموزش ابتدایی استان مازندران به‌منظور کاهش آسیب‌های ذکر شده، اقدامات زیر را عملیاتی کرده است:

- کاربردی کردن کارگاه‌های آموزش والدین
- ایجاد وحدت رویه در سطح استان، برای نقش‌آفرینی مؤثر والدین در فرایندهای آموزشی و تربیتی
- بهبود کیفیت فرایند انتقال محتوای برنامه
- تغییر نگرش جامعه‌ی هدف (اولیا) در زمینه‌ی اهداف تعلیم و تربیت

• تغییر نگرش والدین نسبت به اهداف سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی - تربیتی (ارزشیابی کیفی - توصیفی)

• تربیت مدرسان متخصص در سطح استان برای پاسخ‌گویی به نیازهای آموزشی والدین

• نظارت بالینی بر اجرای کارگاه‌های آموزشی شهرستانی / منطقه‌ای

• اطلاع‌رسانی و تعامل پیوسته و مؤثر والدین با معلمان پایه‌ی اول ابتدایی

معاونت آموزش ابتدایی استان پس از جمع‌آوری آمار و اطلاعات و ارسال سرفصل‌های تعیین شده در دو بخش «اهداف تعلیم و تربیت، اهداف و انتظارات دوره‌ی ابتدایی، مباحث روان‌شناسی کودک در دوره‌ی ابتدایی و تعامل و انتظارات بین خانه و مدرسه» و سپس «رویکردها و اهداف کتاب‌های جدیدالتألیف و وظایف اولیا»، از تاریخ